

ПЕРЕДМОВА

Труднощі сучасного правового життя України вимагають виходу вітчизняної юриспруденції на нові рубежі, пов'язані зі змінами методології дослідження правових явищ і державних інститутів, дослідження правового інструментарію, відповідного процесам індивідуалізації сучасного суспільства. У зв'язку з цим важливу роль відіграють розробки в галузі філософії права, генезису права, загальної теорії права, які виступають не лише стимулом для розвитку галузевих і спеціальних досліджень, але й змінюють зміст професійної правової культури юристів із сучасним правовим мисленням.

Представники Одеської школи права дедалі більшою мірою замислюються над змінами, які відбулися в правовому й державному розвитку різних цивілізацій і культур на рубежі ХХІ сторіччя. При цьому, віддаючи належне дослідженням у сфері прав людини, які принципово змінили ставлення до особистості інститутів державної влади, помітно, що наші правознавці звертають значну увагу на зміни самого права й держави. Особливо значиме подолання традиційної для правової культури України заангажованості законодавчим правом і виключно державними формами його існування. Цей збірник відзначений численними дослідженнями, спрямованими на розкриття сучасних граней існування права, особливостей змін у державі та державності, а також спробами своєрідних рішень і пропозицій, що стосуються розвитку української правової системи. Помітно також все більше використання представниками Одеської школи права досягнень сучасної європейської правової думки, а також практики правового розвитку найбільш розвинених країн сучасного світу.

Криза західної традиції права, на яку звертають увагу багато дослідників, примушує частіше звертатися до питань різноманітності існуючого

правового світу з його розмаїттям правових культур. У збірнику подано статті, в яких розглядається правовий досвід різних культур, особливості правових менталітетів народів, а також специфіка виявлення демократичних інститутів в умовах локальних цивілізацій. На цьому шляху бачиться розкриття правової спадщини України з урахуванням можливостей використання досягнень юридичної антропології, яка дозволяє відокремити загальні правові тенденції та визначити правову особливість розвитку сучасної України.

У трьох розділах збірника розміщені роботи, які відповідають основним ідеям сучасності та надають нам надію на просування України на шляху до ствердження верховенства права і становлення такої правової системи, яка відповідає правовому менталітету українського народу, правовим традиціям, а також правовим інститутам, які відображають цивілізаційні та культурні основи нашої цілісності. Основну увагу автори публікацій приділяють методологічним проблемам вітчизняної юриспруденції та вдосконаленню її категоріального апарату, спрямовують на збереження вітчизняних правових традицій і розумне запозичення досягнень інших правових культур, втілення міжнародних стандартів прав людини та права Європейського Союзу у механізм дії українського права.

У статтях збірника з різних кутів зору та з різних напрямів розглянути підходи науковців-юристів до питань реформування правової системи України. У зв'язку з цим знаковими є оприлюднені у статтях результати наукових досліджень юристів, які визначають удосконалення законодавства та практику його використання в Україні. Крім того, можна відзначити, що в цілій низці публікацій даного збірника формулюються важливі ідеї та принципи процесів апроксимації (зближення) правових нормативів і рішень України з нормативами та прецедентами права Європейського Союзу.

У цілому збірник можна вважати наступним кроком Одеської школи права на шляху до поповнення вітчизняної правової культури новими ідеями, концепціями, категоріями, а для українського права й практики – це реалізація більш дійових, чітких нормативів, інтерпретацій та рішень.

Вважаю, що подані у збірнику статті будуть прийняті представниками як вітчизняної, так і зарубіжної юриспруденції, студентами юридичних вузів та всіма, хто зацікавлений у стабільному правовому житті сучасної України.

Сергій КИВАЛОВ

доктор юридичних наук,
професор, академік АПН України,
Президент Одеської національної
юридичної академії,
голова Комітету Верховної Ради України
з питань правосуддя